

Sakari Puisto ps

Kirjallinen kysymys maksuttomasta luottokiellosta identiteettivarkauksien ehkäisemiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

"Identiteettivarkaudessa on kyse tilanteesta, jossa esiinnyttään toisen henkilöllisyydellä. Rikoksen tekijä erehdyttää tarkoituksellisesti kolmatta osapuolta käyttämällä jonkun muun henkilön henkilötietoja, tunnistautumistietoja tai muuta vastaavaa toisen henkilön yksilöivää tietoa. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi toisena ihmisenä esiintymistä sosiaalisessa mediassa, toisen ihmisen nimissä tehtyä osamaksukauppaa tai verkkokauppa- tai lehtitilausta." (Rikosuhripäivystys)

Suomessa identiteettivarkaus tuli rangaistavaksi 4.9.2015 voimaan tulleella lakiuudistuksella (368/2015). Uudistuksen myötä identiteettivarkauksia on tullut viranomaisten tietoon keskimäärin noin 3 700 vuodessa (6.9.2019 päivitetty Tilastokeskuksen rikos- ja pakkokeinotilasto). Identiteettivarkauksesta aiheutuu uhrille sekä taloudellista että henkistä vahinkoa.

Identiteettivarkauksia voi ehkäistä tekemällä osoitteenmuutoskiellot maistraatille ja Postille, ottamalla käyttöön omaehtoisen luottokiellon ja käyttämällä vahvoja salasanoja eri palveluissa. Osoitteenmuutoskiellon voi tehdä maksutta, mutta luottokielto on maksullinen — kaupallisten yritysten palvelumuoto — ja voimassa vain kaksi vuotta kerrallaan.

Luottokielto on tärkeä identiteettivarkauksien ehkäisykeino, koska tällöin varas ei voi ottaa esimerkiksi pikavippejä uhrin nimiin. Kansalaisten yhdenvertaisuuden ja rikollisen toiminnan tehokkaan ehkäisyn kannalta tällainen luottokielto pitäisi voida ilmoittaa maksutta valtion ylläpitämään rekisteriin, esimerkiksi maistraattiin. Sen keston pitäisi olla rajoittamaton, koska kiellon säännöllinen uusiminen voi helposti unohtua, varsinkin jos ei itse ota pikavippejä tai muita luottoja, joita varten tosin luottokiellon voi tilapäisesti perua. Luottokielto on samalla hyödyllinen apuväline myös oman velkaantumisen ehkäisyyn ja rahankäytön hillitsemiseen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä identiteettivarkauksien ehkäisemiseksi ja valmisteleeko hallitus maksuttoman luottokiellon käyttöönoton?

Kirjallinen kysymys KK 170/2019 vp

Helsingissä 27.9.2019

Sakari Puisto ps